

המנהל הכללי
Director General
مكتب المدير العام

ירושלים, ח' באלול תשפ"ה
01 בספטמבר 2025
סימוכין: 2000-1110-2025-0001167

לכבוד: ראשי הרשויות המקומיות

א.ג.נ

הנדון: הבהרה בעקבות פרסום שגוי בתקשורת

בתאריך 31 באוגוסט 2025 פורסמה בעיתון The Marker כתבה בה נטען כי משרד החינוך הסיר פרקים על דמוקרטיה ליברלית מבחינת הבגרות באזרחות. נבקש להעמיד דברים על דיוקם:

- מדיניות המיקוד בבחינות**
מאז ימי מגפת הקורונה נוהג משרד החינוך לפרסם מיקוד במקצועות הלימוד, במטרה להקל על מורים ותלמידים הנמצאים לאורך שנים במצבי חירום מתמשכים. המיקוד אינו תחליף לתכנית הלימודים המלאה, אלא כלי פדגוגי זמני לצמצום היקפי החומר. **המיקוד באזרחות שפורסם בתקופת הקורונה לא השתנה מאז, והוא מיועד להישאר כפי שהוא עד יוני 2026. חשוב להדגיש – לא מדובר בהחלטה חדשה או בשינוי שנעשה בעקבות אירועים אקטואליים.**
- עקרונות הדמוקרטיה הליברלית**
עקרונות הדמוקרטיה הליברלית – מגילת העצמאות, חירות ושוויון כערכי יסוד, זכויות האדם והאזרח, הגבלת השלטון, חוקי היסוד, זכויות מיעוטים, פלורליזם וסובלנות – נלמדים כחלק בלתי נפרד מתכנית הלימודים באזרחות. **הם מהווים אבני יסוד של התחום ולא חל כל שינוי בהוראתם.**
- הסרת נושאים מסוימים מהמיקוד**
מהמיקוד הוסר זמנית נושא תפיסות דמוקרטיות ליברליות – נושא עיוני - תיאורטי בהגות מדינית. החלטה זו נבעה משיקולי עומס בלבד, ואינה מבטלת את מקומו בתכנית הלימודים. הנושא יוחזר למיקוד בבחינות תשפ"ז (2026–2027) כפי שפורסם בחוזר מפמ"ר לאזרחות בשנה"ל תשפ"ו מיום 08 ביולי 2025.
- איזון בין פרקי התכנית**
בכל תחום דעת שבו נעשה מיקוד, מוסרים פרקים באופן יחסי להיקפם בתכנית. כך גם באזרחות הוסרו נושאים באופן יחסי להיקפם.
- חוקה וזכויות חברתיות-כלכליות**
  - הנושא החוקתי נלמד במסגרת הוראת חוקי היסוד ותפיסת העליונות החוקתית.
  - זכויות חברתיות - כלכליות ממושכות להילמד במסגרת הפרק על גישות כלכליות - חברתיות, ולא הוסרו מתכנית הלימודים.

המנהל הכללי
Director General
مكتب المدير العام

6. אירועים אקטואליים

הוראת האזרחות מבוססת על עקרונות ומושגים כלליים, כאשר מורים נדרשים ואף מעודדים לשלב אירועים אקטואליים כדי להמחישם. השימוש באקטואליה מתבצע בשפה אזרחית-מקצועית, במטרה להעניק לתלמידים כלים לניתוח ביקורתי ואחראי של המציאות.

לסיכום, מדובר בפרסום שגוי אשר יצר בלבול מיותר בציבור. לימודי האזרחות נלמדים, לרבות עקרונות הדמוקרטיה הליברלית, בהתאם לתכנית הלימודים הרשמית של משרד החינוך.

בשם המשרד, אני מאחל לכם שנת לימודים פוריה ומוצלחת.

בברכה,

מאיר שמעוני

המנהל הכללי

העתקים: מר יואב קיש, שר החינוך

גבי טלי יניב, יו"ר המזכירות הפדגוגית

גבי שרית חאיק שפיגלשטיין, היועצת המשפטית, משרד החינוך

מר עמנואל גורליק, מנהל אגף בכיר דוברות, תקשורת והסברה